

פ ר ו י ק ו ל מס' 8 / ב

טעמינת ועדת הכלכלה, מיום ג', כ"ג בכסלו תשי"ז
(27.11.56), בשעה 11.00.

=====

- ברכור: חברי הוועדה:
- ב. אבניאל - היו"ר
 - ס. אולטרט
 - א. וילנסקה
 - ס. פרלסטיין
 - י. ניצני
 - ס. שורט
 - י.ש. רוזנברג
 - ג. אזניה
 - ג. שוקן
 - ג. אלון

- סוזמנים:
- טר רבינא - מטעם משרד החקלאות
 - טר גוטקלד - מטעם משרד החקלאות
 - טר גלאס - מטעם משרד המשפטים
 - טר פלקסר - סזכיר הוועדה

סדר-היום:
איסור מסקנות ועדת המטבח בענין
סאב מגדלי הטבק

חוק לפיקוח על יצוא תוצרת סן החי

היו"ר ב. אבניאל: אני פותח את הישיבה.

אני מקבל בברכה את האורחים שלנו ממשרד החקלאות ובהזדמנות זו אני רוצה לאחל הבראה שלמה לטר החקלאות.

לפני שנעבור לחוק לפיקוח על יצוא תוצרת סן החי ברצוני להביא בפני הוועדה לאיסור, או שינוי, את מסקנותינו בענין מגדלי הטבק. זוהי הצעה לסדר-היום שהועברה אלינו על-ידי הסליאה ושהעלה אותה חה"כ טובי ב-11 ביולי. אני רוצה להזכיר לכם כי ב-22 לסרט 1956 סיכמנו הסלצות באותו ענין, בענין גידול הטבק, ולכן מצאנו לנכון לא לקיים דיון טחודס בטליאת הוועדה אלא לסנות ועדת מטבח אשר תטפס את הנוגעים בדבר. הזמנו את כל אלה שיש להם נגיעה לשאלות אלה כדי לשמוע מה הוגסם ומה לא הוגסם, מה יש לתקן או לסנות.

ועדת המטבח בהרכב חברי הוועדה אולטרט, פרלסטיין, וילנסקה וניצני יסבה וסיכמה את הדברים. ביסודן ההסלצות הן אותן הסלצות שהסלצנו בפעם הקודמת ולצערנו הגדול חלק גדול עוד לא הוגסם אבל חלק הוגסם. אני מבקש את טר אולטרט להגיד מה הם הסינויים.

ס. אולטרט: הבעיה העיקרית שעמדה בדיון בפעם הקודמת הייתה פיגור שינוק הטבק. הצטברו כטויות גדולות של טבק אצל החקלאים בסקטור הערבי. הוועדה באה לידי מסקנה שאין התקדמות בהקמת הארגונים המקצועיים למגדלי הטבק. כן

היא מצאה לנכון להטליץ על הקמת הוועדה הטייעצת.

אתמול הוברר שבשטח השיווק חלה תזוזה רצינית. היה עודף של טבק, כלהחקלאים הערביים הרחיבו שטחי גידול הטבק בצורה ניכרת, בגלל הסחיר הטוב, כך שבשנת 1954 נוצר מצב שהיבול היה מספיק כמעט לשנת ימים. משרד החקלאות דאג להקטנת השטחים, עכשיו בשנת 1956 היבול הוקטן כמעט בטליש, כך שבת-החרושת יוכלו לספוג את כל היבול. כרגע נשאר לשיווק כ-50% מהיבול של שנת 1955 וכמות זו תשוק הודות להסדר שעשה משרד החקלאות בנותנו 500 פרוטה לכל ק"ג טבק כדי שחברות הסיגריות יוכלו לקנות את הכמויות שהצטברו. נציגי משרד החקלאות מקווים כי השיווק יסתיים בקרוב.

אנו מצאנו לנחוץ לציין שיש תזוזה חיובית בשיווק בהתאם להסלצתנו. כמו כן ציינו שטרם בוצעו ההסלצות בדבר הקמת המועצה הטייעצת והארגונים של מגדלי טבק וספנים לכך את תשומת לב משרד החקלאות.

ד. פרלסטיין:

אני מצטער שמתוך אי-ידיעה על קיום הישיבה לא השתתפתי אתמול בישיבת ועדת המסנה שבה סוכנו המסקנות. אני מערער על סעיף ג' במסקנות בו נאמר: "הוועדה ספנה את תשומת לב משרד החקלאות לעובדה כי טרם הופעלה המועצה הטייעצת לשיווק הטבק בהתאם לסעיף 1 של המלצותיה..." לי נדמה שאנחנו צריכים להפנות את תשומת לב משרד החקלאות לכך שכל המלצותינו הקודמות לא בוצעו ולא רק המלצה בסעיף אחד או שניים.

א. וילנסקה:

ההסתייגות שלי היא בסמי נקודות: בענין סחיר הטבק ובענין האשראי. המצב הוא כזה שהסחיר של הטבק הוא נסוך שהוצאות היצור. מגדלי הטבק טוענים שהם נתונים במצב קשה כתוצאה מזה שבעלי בת-החרושת לסיגריות כופים עליהם סחיר שאינו מתאים להוצאות היצור. טר וייצמן הופיע אתמול בוועדת המסנה ודיבר בשאלה זו, הוא אמר שאסנמם הסחיר הוא נסוך שהוצאות היצור והוא נע בין 1.100 ל"י לק"ג עד 1.800 ל"י לק"ג (כלומר עם סמוצע של 1.300 ל"י לק"ג), אבל הוא ניסה להסביר זאת בכך שיש בענף זה עבודת ילדים ועל כן לפי דעתו השאלה איננה כל-כך חסורה.

ההסתייגותי השניה היא בשאלת האשראי. יש אשראי לבעלי בת-החרושת לסיגריות ואשראי למגדלי הטבק. גם בשאלה זו לא מצאתי תשובה בדברי המוזמנים ממשרד החקלאות, אשר דיברו על הלוואות מסויימות הניתנות לבעלי בת-החרושת לטבק אבל לא ענו לשאלה של אשראי למגדל הטבק. לפי דעתם החקלאי הערבי אינו מחונך לקבל אשראי, אינו יודע איך להסתמס בו. לפי דעתי לא זו הבעיה. יתכן שיש מגדלי טבק שאינם יודעים איך לנצל באופן רציונאלי את האשראי, אבל הבעיה היא בהעדר אשראי למגדלי הטבק ולחקלאי בדרך-כלל. אני חושבת שאין להסתפק באשראי הניתן לבעלי בת-החרושת.

י. ניצני:

אני מתפלא על חברת-הכנסת וילנסקה שהיא לא מצאה לנכון לוטר סלה טובה על הנסיונות המוצלחים שעושה משרד החקלאות, כדי להעניק אשראי למגדל הטבק הערבי ע"י קופת הפלח הערבי שהוקמה על יד הוועד הפועל של ההסתדרות. משרד החקלאות, בחפשו דרכים, ידע להשקיע בקופה זו סכום מסויים בשנה שעברה ובשנה זו גם-כן, מטמע ממשרד החקלאות יחד עם ההסתדרות סחפטים דרכים להעניק אשראי לפלח הערבי.

ס. אולמרט:

ברצוני להטיב לטענת חה"כ פרלסטיין. על סעיפים 1 ו-3 של ההסלצות הקודמות אנו חוזרים במסקנותינו בסעיפים ג' וד'. לגבי סעיפים 2 ו-4 לדעתנו יש התקדמות. אשר לסעיף 5, אם יהיו ארגונים מקצועיים הם ידאגו לשיפור טיב הטבק.

אשר לדברי חה"כ וילנסקה, לא נכון שמר וייצמן אישר שאין התאמה בין הוצאות הייצור וטחיר הטבק, הוא אשר סיומת של בני מספחה ערבית היא 4.5 ל"י, כולל ילדים סטרוויחים גם כן 4.5 ל"י. לפי דעתנו גם בטסק העברי עובדים ילדים ובני מספחת החקלאי שמתגלים במאטץ המספחה, ואין בזה כל הפסד אם יום העבודה של הילדים האלה לא יעמוד באותה רמה כמו שבר יום העבודה של פועל חקלאי.

ט. פרלסטיין:

לסעיף 2 בהסתייגות חה"כ וילנסקה - אם איננו טועה, בעת הדיון בחחילת המנה דובר בוועדת המסנה שטסרד החקלאות צריך לחתור לקראת יצירת תנאים שמגדל הטבק יקבל את ההלוואה ולא יצרני הטבקן אם כי קבענו שברגע זה אין טוצא אחר בגלל התנאים האובייקטיביים, באשר מגדלי הטבק אינם להוטים לקבל הלוואה. אני סוכן שבכניס בטסקנותינו פסקה הנותנת ביטוי לרצון טנא לידי ביטוי אז בדינוי הוועדה.

ט. טורט:

אני חושב שסעיף ד' הוא טאד טרום, אינו אומר דבר וגם לא מסתבר כלפי מי הוא טרפנה. אני מציע ניסוח אחר: "הוועדה חוזרת ומדגישה על הצורך שמגדלי הטבק יקיסו ארגון של מגדלים שידאג לארגון הענף, שיפור רמתו המקצועית ודרכי השיחוק".

היו"ר ב. אבניאל:

אני רוצה להפנות את תשומת לבך שזה באשר בטעיפים 3 ו-5.

ט. טורט:

שכנעת אותי שצריך לטחוק סעיף ד'.

ט. פרלסטיין:

אני בכל-זאת חושב שעלינו לציין כי אנחנו מצטערים כי הפלצות אלה לא בוצעו.

היו"ר ב. אבניאל:

אני מציע לוטר: "הוועדה ממליצה על הצורך להגשים את שאר ההמלצות שעוד לא הוגסמו".

טענת חה"כ וילנסקה לגבי הטחיר איננה צודקת כי באשר בטסקנות בפפורט: "הוועדה ממליצה על בדיקת קלקולצית הטחירים של הטבק בסיתוף עם המועצה הטייעצת ונציגי טסרד החקלאות והאוצר, תוך טגסה להבטיח את התאמת הטחיר לטיב הטבק".

א. וילנסקה:

אני טוענת שיט להתאים את הטחיר להוצאות הייצור.

היו"ר ב. אבניאל:

הרי זה בניגוד לכל גישה כלכלית בריאה. גם בטסק היהודי איננו נוהגים כך. אין טאלה של קוסט פלוס, זו היתה שיטה טאד נפסדת טגרטת בזק לטסק. אני מסכים להצעה טסוג זה אילו היית נותנת ביטוי לכך בהמלצה שאיזו ועדה תבדוק את הטחירים.

ט. פרלסטיין:

אולי אפשר להוסיף בסעיף 4, ובדיקת הוצאות הייצור של הטבק".

א. וילנסקה:

יש בעיות דומות בכל ענפי החקלאות, יש בעיה כזו של התאמת טחיר התוצרת החקלאית להוצאות הייצור, זוהי תביעה של חקלאים גם בענפים אחרים. אי-אפשר בטחי יד לטסטט את הבעיה.

ט. אולטרט:

אני מסכים שנטחוק את סעיף ד' אבל עומד על זה שיתר הטסקנות יתקבלו בטליטות. איננו מצטרף לתיקון שהוצע על-ידי חה"כ פרלסטיין.

ט. טורט:

אני נוטה לקבל את הצעת חה"כ פרלסטיין.

היו"ר ב. אבניאל:

אנחנו מעוניינים לקבל טסקנות טוסכמות ללא הסתייגויות. אם חה"כ וילנסקה איננה טוכנת להסתפק בתיקונים שהוצעו אני מצטרף להצעת ועדת המסנה.

אינני מסתפקת בתיקון זה.

א.ו.וילנסקה:

אני מבין שהרוב בוועדה מסכים לסתיקת
סעיף ד' בטסקנות ועדת המסנה. בטקום
סעיף ד' אני מציע לקבל את הסעיף הבא:

היו"ר ב. אבניאל:

"הוועדה חוזרת ומדגישה את הצורך בהקמת
ארגוני מגדלי-טבק, כפי שנקבע בסעיף 3 דלעיל, וסבורה שבגלל חוסר
ארגונים כאלה נגרם נזק לענף ועל-ידי הקמתם אפשר יהיה להוסיף עזרה
למגדלי הטבק בענין הטינוק, וכן בטתן ספרעות ובטידור הלוואות
הניתנות על-ידי המססלה."

הצעת היו"ר, כנ"ל - נתקבלה

ימלצות ועדת המסנה, בתיקון הנ"ל - אושרו

הצעת-מיעוט לחה"כ וילנסקה

חוק לפיקוח על יצוא תוצרת מן החי, תשי"ז - 1956

היו"ר ב. אבניאל:
הזמנו את נציגי משרד החקלאות כדי לסבר
את אזונו ולשכנע אותי מדוע יש הכרח
בחוק כל-כך מסועף עם כל-כך הרבה סעיפים ועם הקמת סגנון לפיקוח על
יצוא שהוא רק בחיתוליו, ושאפשר היה לספל בפיקוח עליו, במידה שהוא
קיים, בצורה הרבה יותר פסטבית.

מר רבינא:
ברשותכם אגיד כמה סלים לא רק על יצוא
תוצרת מן החי כי אם גם על היצוא הכללי.
הייתי אוסר שהמלה "פשוט" קולעת יותר מ"פסטבית", כי הדברים אינם פשוטים
כל-כך ונחוצה התערבות המססלה בקביעת הדברים, וזה לא יכול להסאר
בידי יוזמתו וטיפולו של היצואן עצמו במידה שהוא ייטא.

גורל היצוא של התוצרת החקלאית, מחוץ
להדרים, הוא מאד פרובלמטי ודורס ארגון רב, כך שהמדינה נדרשת לתת
את ידה לזה. הסועצה ליצוא ירקות היא דוגמה קלאפית למה שמבקט
בטח הענפים הטונים, ואולי אחר-כך יצטרך לקום הדבר בענף הרפת והלול,
מפני שבזמנת החקלאי עצמו והיצואן עצמו הדברים לא יזוזו.

לנו יש תנאים אקלימיים וגיאוגראפיים
מיוחדים, אנו נמצאים בקרבת טווקים קולטים כגון יוון, איטליה וקפריסין,
וזה בותן לנו אפשרות להתחרות עם ארצות כגון הולאנד, דניה וארצות
אחרות שהיו מסווקות את תוצרתן לארצות אלה. קובע כאן הסרחק, הארגון
וגם הפיקוח, כי אם אנו לא נפקח את טיב היצוא לא נוכל לרכוש את
האסון מצריך לרכוש בטווקים הטונים.

זה יכול לתת לכם תמונה כללית למה נחוצה
התערבות מצד המססלה בטח זה ולמה צריך להעניק למססלה את הסטכיות
הדרושות כדי שתוכל לפעול ביעילות בטח היצוא הזה. יש ארצות עם מסורת
רבה בשטחים טונים, למשל ליוון יש סטנדרטים לטבק הידועים בעולם,
ודוגמה זהו דבר קבוע לא שטתנה. אנחנו עוד איננו יכולים להתפאה
באותה ביצה שאנו מסווקים.

לגבי בוטנים יש היום ארגון ארצי, מסתתפים
בו כל היצואנים וגם נציגים של המגדלים, יש לנו כבר סטנדרטים והודות
לזה אנו חודרים לטווקים ומקבלים מחירים טובים בעולם. אבל גם כאן
איננו יכולים להתפאר שהארגון הוא מלא, מפני שלא טעט בוטנים באכלים
בארץ, שאפשר היה לייצא אותם, כך שלמעטה הטוק שלנו אוכל דביזים.

הציבור נסער מדי פעם בשמעו על עודפי גזר או עגבניות שאין להם שוק, ולמעשה חסר גוף שיכול היה לספג בעיות אלה. משרד החקלאות, בשיחוף עם משרדים אחרים, מקים חברה ליצוא תוצרת חקלאית אשר תספג גם בעיית עודפי התוצרת החקלאית וגם תזמין תוצרת חקלאית מראש. ניקח לדוגמה פקעות פרחה, הולאנד מסוקת פקעות בכמויות גדולות, אנחנו גם-כן יכולנו לעשות זאת, אולם החקלאי, לפי יוזמתו הוא, אינו יכול לעשות זאת, כי אין מי שיבטיח לו מחיר מינימאלי מסויים. הממשלה ממילא השקיעה סכומים גדולים בסובסידיות לתוצרת חקלאית, כ-15 עד 20 אחוז מערך הלירה, ואחוז זה יכול היה להשתנות עם עליית פרוץ העבודה, עם החמחות ויצירת כמויות יותר גדולות היכולות להוזיל את היצור, אבל עד היום נחנו סובסידיה לכל יצואן מבלי לראות את יש בדבר חכלית. עם הקמת הארגון והמועצות שתיינה להם סמכויות לפעול בלשם זה הסובסידיה תהיה הרבה יותר חכליתית ומכוונת.

בשנה האחרונה ייצאנו כ-2.5 מיליון דולר בירקות, פירות, כלומר תוצרת טריה בלבד, בלי שימורים או מוצרים אחרים העוברים עיבוד תעשייתי. אנחנו מקווים שבשנה הבאה היצוא יגדל ב-80% לעומת שנה זו. לאור הספיקות והסיכון שישנה סביב הכותנה ולאור העובדה ששוק הבוטנים בחו"ל אינו רווי, אנו מתכוונים להגדיל את יצוא הבוטנים.

ט. פרלשטיין: על חשבון הכותנה?

מר רבינא: לא על חשבון הכותנה. אך במידה להחקלאי מסתכן, באופן טבעי הוא נוטה לעבור לגידול אחר, ולגבי בוטנים אין היום ספיקות.

כמו-כן אפשר להרחיב את יצוא הביצים, במידה ויפתרו את בעיית המספוא. אנו עומדים להגדיל את היצוא פי שלושה לעומת השנה שעברה. בחודש אוקטובר ייצאנו קרוב ל-5 מיליון ביצים וזו כל הכמות שייצאנו בשנה שעברה. ארץ כמו הולאנד, שאין לה תנאי האקלים שיש לנו, מייצא כשני מיליארד ביצים; בולגריה הגיעה ליצוא של 150 מיליון ביצים.

גם את תפוחי האדמה יש אפשרות להכניס ליצוא המוני. ציילון נחשבת לזק טוב, השנה היא קנתה מאנגליה, ודרך גילת קל יותר לשלוח תפוחי אדמה לציילון. אנו מחפשים אפשרויות ליצוא המוני של תוצרת חקלאית, זה גם יפתור עוד שתי בעיות - בעיית התעסוקה ובעיית הגידולים החורפיים.

יש שאלה של יצוא עודפיה עונתיים, כמו עגבניות למשל. אנו מנסים להכניס זק חדש של עגבניות הגדל בחודשי החורף, אנחנו מקווים שהוא יצליח בעמק הירדן ובשטחים מסויימים בנגב. בשנה הבאה אנו מקווים לייצא כ-200 טון מהמין הזה בתורת נסיון.

עד כאן משרחי לכם סקירה כללית על בעיות היצוא של תוצרת חקלאית ותוצרת מן החי. אשר לעצם החוק, אני מניח שמר גוטקלד יוסיף פרטים.

מר גוטקלד: החוק הזה הוא כמעט העתק עוור של החוק הקודם - חוק הפיקוח על יצוא הצמח ומוצריו. לחוק האחרון יש ותק של כשלוש שנים, לפיו הוצאנו תקנות לגבי בוטנים, אחרוניים, פרתיים ועוד, תוצרת שהחוק הזה חל עליה, וכעת אנו מבקשים שיינתן לנו מכסיר מקביל לגבי התוצרת מן החי.

היו"ר ב. אבניאל: חוק לפיקוח תוצרת מן הצמח כולל גם הדריים, ביעה שיצוא תוצרת מן החי החבטא בסך הכל ב-160 אלף דולר ועוד ב-42 אלף דולר ומזה תוצרת - 82 אלף דולר. ז.א. שהיצוא הזה הוא עוד בתחילתו. לשם מה אתם זקוקים למכסיר כזה?

מר רבינא:

יצוא של 5 מיליון ביציה נהפך השנה ל-15 מיליון; מיצוא של 200 אלף אפרוחים הגענו ל-800 אלף; מכרנו בחו"ל כבד ארזים והשנה מתחילים לייצא הרבה חונות של עופות. כל אלה הם צעדים ראשוניים שכדאי לבסס אותם, ובלי מאכות שתינתן לנו בחוק לא נוכל לעשות זאת. לקלקל את השם אמר קל מאד.

היו"ר ב. אבניאל:

דווקא זאת קובע סעיף 16: "שר הווקלאות רשאי, בתקנות, לפטור מהוראות חוק זה, כולן או מקצתן, תוצרת מן החי שיצואה הוא לשם נסיון בלבד".

מר רבינא:

סעיף זה מרשה לדון לפי גופו של ענין. אם יש יצואן של כבד ויש לו מנגנון מסדר, לא מצאנו לנחוץ להתערב.

מר גל אס:

לי נדמה שכאן יש אי-הבנה לגבי סעיף 16. הכוונה כאן לאותם סוגים תוצרת מן החי שכבר הוטל עליהם פיקוח, מפני שאם בכל אינן כל פיקוח, אם לא הוכרז עליהם כעל תוצרת מן החי החוק אינו חל עליהם. החוק הזה הוא מסגרת גרידא. כל עוד השר לא יחתום ולא יכריז שסוג פלוני הוא תוצרת מן החי לענין חוק זה, החוק נשאר אוח מתה. נניח שיש פיקוח על ענף מסויים, נאמר ביציה. קיימת אפשרות לעשות נסיונות ביווקים שבהם שלחנו אליהם מהתוצרת שלנו, את הדבר יראה כנאה בעיני שר החקלאות הוא יכול לתת פטור. אין הכוונה להגיד מראש: אף פעם לא אשתמש לגבי תוצרת מסויימת בהמכותי להכריז עליה כעל תוצרת מן החי.

ג. טוקז:

אני מבקש אינפורמציה מסויימת: באיזו מידה היצוא הזה בכלל יצא מהתהליך הנסיוני, באיזו מידה יש בהיס כלכלי, באיזו מידה היצוא הזה תלוי בסובסידיות, האם יש לגבי יצוא זה אותו שיעור של פרמיה כמו לגבי היצוא התעלייתי או שיעור גבוה יותר? לפי המספרים שקיבלנו הרי נראה שהיצוא של תוצרת מן החי הוא בתחילתו ונדמה לי שהוא בכלל אפסרי הודות להיזע של משרד החקלאות. נשאלה השאלה האם בשלב זה יש צורך בחוק כזה, כי ממילא משרד החקלאות יכול בכל מקרה להתנות את העזרה הכספית שהוא נוהג בפרמיה בכך שהיצואן או היצרן ימלאו אחרי תנאים מסויימים, לפי סוג התוצרת, בהתאם למה שמומחה משרד החקלאות יקבע.

מ. אולמרט:

אני מתייחס לסעיף 16. דווקא אם יש יצוא מתחיל צריך לעמוד על השם הטוב מההתחלה, לכן לא מובן לי למה צריך לשתרר מפיקוח במקרים מסויימים. להיפך, כל כמות קטנה של יצוא נסיוני היא כעין חלון לתוצרת שלנו, דווקא עליה צריך להטיל פיקוח. אני מציע למחוק את סעיף 16.

ט. פרלסטיין:

האם לאור היקף היצוא של התוצרת הזו יש צורך בחוק זה או יש להסתפק רק בתקנות - זוהי השאלה. לי נדמה שדווקא היצוא הנסיוני קובע את האפשרויות לרכוש שווקים והמגולוחים הנסיוניים קובעים את אפשרויות הרחבת היצוא. נועצתי עם נציגי התאחדות האכרים והם מחייבים את החוק.

היו"ר ב. אבניאל:

אני רוצה לתת דוגמה כדי להסביר מדוע יש לי היסוסים לגבי החוק. במשך זמן ארוך עיכב משרד החקלאות בעד יצואני הבוטנים לשלוח לחו"ל בוטנים מסוג ב' וסוג ג' למרות שהיתה דרישה מארצות מסויימות לטוג ב' וג'. היורה שולחים כמות ניכרת של בוטנים מסוג ב'. זה אומר שהפקיד הממשלתי הממונה על זה לא תמיד עומד על הגובה ולא תמיד מכיר את העניינים. איש אינו רוצה סתם לדחות את החוק, אבל יש חשש שהמכסיר הזה עלול להיות מכסיר מכביד.

ט. טורט:

אני חושב שהשנה אנחנו נכפיל את היצוא של תוצרת מבעלי חי מחצי מיליון למיליון דולר. זהו דבר די רציני בכלכלה שלנו, אינני יודע הרבה ענפים העושים קפיצות דרך של הכפלה במסך שנה. ליצוא של ביצים יש אפשרויות בלתי מוגבלות, אין כל קושי ליישם הבאה לא נטווק 50 מיליון ביצים במקום 20 מיליון.

יש בעיה שניה - עובר מטבר על ענפים, מטבר של אספקה ומטבר של עודף תוצרת בארץ. לפי הערכה שלי הערך המוסף של ביצים הוא בין 40 ל-50 אחוז. המזון לכל ביצה עולה לנו בערך 1.5 סנט ואילו אנו מקבלים בחו"ל כ-3.5 סנט. עם אותם המתקנים שיטנם אנו יכולים להגדיל את היצוא מפני שיש כל התנאים בטביל פיתוח הענף הזה.

לקראת הישיבה הזו נפגשתי עם אנשים העוסקים ביצוא ביצים, ורציתי לגדוק את המצב. הוברר לי שחוק נחנץ. אין עושים את היצוא של ביצים? בכדי להגיע למטלות של 5 מיליון ביצה צריך למיין כ-25 מיליון ביצים. הדבר הזה מסחרר היום מתוך הרצון הטוב והחופשי של העוסקים ביצוא - חנוכה, טנא, עמיר, אולכ דבר זה צריך להיות מוגדר בחקנות ובחוקים.

אני חושב שזה"כ שוקן ואבניאל טועים, מפני שאנחנו יצאנו כבר משלב של נסיון, אנו יודעים בדיוק מה הם החוקים, וכאן צריכים לחול אותם החוקים החליים על שיווק פרי הדר. לי נראה שאנו צריכים לאשראת החוק כפי שהנו.

אשר לסעיף 16 - למה הוא מתכוון? הוא מתכוון ליצוא של נסיון. יצוא של ביצים אינו יצוא של נסיון. מה זה יצוא של נסיון? נניח שיצואן מבקש ללוח בהודט אוגוסט חצי טון חצילים לטוניצריה בדרך האוויר, זה נקרא נסיון, עוד לא ידוע איך התצילים יתקבלו שם, האם זה כדאי. כל פעם יש נסיונות לטלוח ביכורי ירקות או תוצרת אחרת. אם איט מגלה יוזמה לא צריך להכביד עליו בחוקים. אז השר יכול לטחרר אותו מפיקוח, כי החוק הזה אינו מתכוון בעיקרו ליצוא נסיוני אלא ליצוא שכבר נכנס למסלול.

י. אלון:

סוף סוף הצעת-חוק זו באה כדי לתח סמכויות, היא לא קובעת ממדים, איננה קובעת את מספר הפקידים שיעסקו בזה, היא גם לא מהייבת שהפקידים לא יבינו בעניני יצוא. זוהי הצעה הנותנת לאדמיניסטרציה סמכויות מספטיות להפעיל פיקוח במידה שהיא צריכה. הוא הדין באותו סעיף שבו השר מרשה לעצמו לא לפקח. ירצה יפקח, לא ירצה - לא יפקח; מוכרחים לתת מינימום של גמישות לאלה שמעודכנים באינפורמציה שוטפת על הנעשה בסווקים. קבלת החוק איך פירושה שאנו באים לנפח אדמיניסטרציה, אלא נותנים לאחד אים על שיווק תוצרת מן החי יד פחות או יותר חופשית כדי להגדיל את היצוא.

היו"ר ב. אבניאל

אני מבקש את מר רבינא לענות לשאלות שטרם ענה עליהן, כמו שאלת הערך המוסף ואולי יש עוד כמה שאלות.

מר רבינא:

בענין הערך המוסף אין אחדות בכל הענפים. הדבר הזה נקבע בוועדה משותפת של משרד האוצר ומשרד החקלאות, הערך עצמו מהאשר על-ידי ועדה בינמטרדית שקובעת את הערך המוסף לכל מוצר. בהתאם לכך נקבעת הטובסידיה. לחקלאות נקבעת לפי הנוהג המקובל, ערך המוסף הוא 700 פרוטה על דולר. יש תוצרת עם ערך מוסף יותר גבוה, למשל בוטנים - עד 86%, בננות זה פחות - כ-73%. הזכרתי קודם את הנסיון שאנחנו רוצים לעשות עם שיווק 200 טון עגבניות מזן מיוחד, לגבי פעולה מסוימת כזו מקבלים אי שור

תקציבי מוקדם ולפי זה יודעים מהי התמיכה הניתנת, ואז זה חורגת מהמסגרת של 700 פרוטה. על כן אינני רואה אפשרות לאחד את הכוונת הדברית על-ידי עיכוב רשיונות היצוא. טובסידיה היא רשות נפרדת ופיקוח על יצוא היא רשות נפרדת. הפיקוח נעשה על-ידי משרד החקלאות ואל ידמה לכם שיש צורך להקים מנגנון מיוחד. יש שירות סבטיקור מפקח על הדריס, אבל הוא מפקח גם על אתרוגים, ביצים וכל מיני מוצרים אחרים, לכן אל נחשוב שזו היתה החלטה טרירותית של פקיד אשר קבע שאין לייצא סוג ב' של בוטנים. הוועדה קבעה: אל נייצא שנה שנתיים סוג ב', וגם כאשר הרשו יצוא של בוטניה מסוג ב' הרשו רק לשנה אחת וזה הביא ברכה. זה לא ענין של החלטה טרירותית של יחיד, היתה ועדה שטיפלה בזה וגם בעתיד החוק יעזור בוועדות ציבוריות. הוצאות הפיקוח מתכסות במידה רבה על-ידי האגרות. האגרה נקבעת לפי סוג התוצרת, מביאים בתשובה את הוצאות הפיקוח, לכן חוק זה לא יהיה מעמסה מיוחדת לתקציב המדינה.

אנו נתחיל לדון בחוק סעיף סעיף.

היו"ר ב. אבניאל:

אני מבין שלטח החוק אין הסתייגויות.

סעיף 1

ג. שוקן:
האם ניסוח הסעיף הזה מבטיח שבמקרה שטר החקלאות יטיל פיקוח הפיקוח יוטל על כל היצוא של סוג מסויים? כלומר האם הסעיף הזה מאפשר לטר להטיל פיקוח על ביצים, למשל, מאזור מסויים, או על משק מסויים, או הפיקוח בהכרח יוטל על כל הביצים בארץ לפי אותם התנאים?

מר גלאס:
לי נראה שאין כאן אפשרות להטיל את הפיקוח על חלק מהמדינה בלבד.

היו"ר ב. אבניאל:
בסעיף 12 נאמר: "טר החקלאות רשאי, במידה שראה צורך בכך כדי להבטיח שתוצרת מן החי תוכטר להתחרות בטווקי חוץ לארץ, להתקיץ תקנות בכל הנוגע לפיקוח על טיב תוצרת מן החי המיועדת ליצוא, אם דרך כלל ואם לגבי תוצרת מיוחדת מן החי..." ובסעיף (7) נאמר: "האוסרות או מגבילות יצואה של תוצרת מן החי בעונות מסויימות או מאזורי או נטחי גידול מהויימיב".

מר גלאס:
תמיד הסמכות של הטר היא מסוייגת על-ידי המטרה הכללית של החוק, כפי שנאמר ברישא של סעיף 12. הטר צריך להיות מודרך מהשיקול הזה בהטילו הו ראה לפי סעיף 12 (7). הוא צריך להתייעץ בוועדה ואינו יכול להשתמש בהתקנת תקנות אלה למטרות אחרות.

ג. שוקן:
זה לא מגביל אותו בסעיף 1.

היו"ר ב. אבניאל:
יש הרבה מוצרים, כמו שימורי בעלי חיים, העובריה תהליך ועיבוד תעשייתי; האם לגבי מוצרים אלה אינכם חושבים שסמכות הפיקוח צריכה להיות בידי טר המסחר והתעסיה?

סעיף 1, לדעתי, אינו מכוסה על-ידי סעיף 12 כי זהו סעיף מיוחד, ולדעתי נצטרך להכניס בסעיף 1 באופן מפורש את המלים "כדי שתוכטר להתחרות בטווקי חוץ לארץ". ואז, אם הטר פועל אחרת אפשר להגיש צו-על-תנאי בבית-הדין העליון.

מ. אולמרט:
בענף החקלאות קיים גידול קרפיונים בבריכות. דבר שאינו מובן מבחינה כלכלית ובכל זאת מתעוררים ספיקות שביטא אותם ה"כ שוקן, ממסיכים לתמוך בענף זה. לכן מתעוררים ספיקות שביטא אותם ה"כ שוקן, אבל אינני רואה דרך לתיקון.

ב. אזניה:
האם תהיה התנגדות מצד משרד החקלאות
שהכפירות הזו לרישא של סעיף 12 תחול על
החוק כולו, ואז אין צורך ברישא בסעיף 12?

מר גוטקלד:
לדעתי זוהי טאלה של ניסוח בלבד כי זוהי
הכוונה. מפני שזהו חוק מסגרת, נראה
לי שמקום המטרה הוא דווקא בסעיף 12, כי סעיף 1 בלבד סעיף 12 תלוי בחלל
ריק. סעיף 4 אומר שהסמכות העיקרית הניתנת לפי סעיף זה מותנית בהתקנה
תקנות לפי סעיף 12, לכן אם אין תקנות לפי סעיף 12 לסעיף 1 אין תפועול.

אשר לענין הפיקוח על מוצרי העשיה, נכון
שהחוק הזה יכול לתול גם על העשיה. יש לנו הסכה עם משרד המסחר והתעשיה
להעביר לו סמכות, בהתאם לחוק המעבר, לגבי מוצרי העשיה. פעלנו לפי נוהל
זה גם בחוק הפיקוח על יצוא הצמח ומוצריו, הממשלה החליטה להעביר את
הפיקוח על יצוא מוצרי צמחים למשרד המסחר והתעשיה.

י. אלון:
בסעיף 4 (א) נאמר: "לא ייצא אדם תוצרת מן
החי... וכו'", לא נאמר שזהו אדם מסקטור
זה או אחר, ממסק זה או אחר, אלא נאמר על כל אדם.

ג. שוקן:
לא שוכנעתי על ידי הסברתו של מר גוטקלד,
בסעיף 1 נאמר: "שר החקלאות רשאי, בהודעה
שפורסמה ברשומות, להטיל פיקוח על יצואם של בעלי חיים, חלקיהם ותנובתם,
שימורי בעלי חיים ומוצריהם המופקים מבעלי חיים, הכל כפי שיפרט בהודעה";
אחד - כך בסעיף 4 נאמר: "לא ייצא אדם תוצרת מן החי...". פירוט הדבר שכאן
'תוצרת מן החי' היא לפי ההגדרה בסעיף 1, ואילו בסעיף 1 לא נאמר שאי-אפשר
לייצא תוצרת מן החי אלא אם הגיטה תחילה למבקר וכו'. לפי הגדרת החוק
תוצרת מן החי היא אותו סוג תוצרת שלגביה השתמש השר בסמכות הניתנת
לו לפי חוק זה. לכן אני חומך בהצעת היו"ר להוסיף בסעיף 1 "כדי שתוכשר
להתחרות בשווקי חוץ לארץ", או צריך לכתוב "...לה יל פיקוח על יצואם
של סוגי בעלי חיים", כדי שיהיה ברור שהפיקוח יוטל על סוג מסויים בכל
הארץ.

מר גלאס:
התפקיד של המבקר לפי סעיף 4 הוא תפקיד
כעין שיפוטי. אם שר החקלאות החליט להכריז
על תוצרת מסוימת כעל תוצרת מן החי, אבל לא התקין שום תקנות לשם ביצוע
הפיקוח, אז המבקר חייב לתת את רשיון היצוא, כי הענין מובן מאליו.

היו"ר ב. אבניאל:
אנו טענו שהשר יכול להטיל פיקוח על חלק
אחד של המדינה. לכן הצענו לכתוב "על
סוגים שלמים ובמטרה להכשיר את התוצרת להתחרות בשווקי חוץ לארץ".

מר גלאס:
אפשר להוסיף את הסייג הזה.

מר גוטקלד:
הייתי מציע לכתוב "כולה או מקצתה" ולא
"סוגים".

ב. אזניה:
אני מתנגד להצעת היו"ר לקבוע בחוק
שבמקרה והתוצרת היא תוצרת תעשייתית יפקח
עליה שר המסחר והתעשיה. אני חושב שאין זה סידור שיכול לבוא בחוק.
למעשה מבחינה חוקית המצב במדינת ישראל הוא כזה שהממשלה - גם אם כתוב
בחוק ששר זה או אחר ממונה על ביצוע החוק - יכולה להעביר תפקידים משר
אחד לשר שני. אין זו דרך חוקתית, קונסטיטוציונית, להטיל על שר על ידי
חוק להתיעץ עם שר שני, אנתנו גם לא נגיד סדרושות שתי חתימות של שני
השרים בטביל הוצאת התקנות. אין לנו תקדים כזה.

היו"ר ב. אבניאל:

חה"כ אזניה טועה בטני דברים: יש תקדמות
שבגוף החוק קבעו שבמקרים אלה ואלה
הטמכות היא מטוחפת לטר החקלאות וטר המסחר והתעסיה, הוא טועה גם בכך
לכסהחוק יפעל עלולה להיות תוצרת תעשייתית מן החי בכמות די נכבדה.
אם כבר לתת מכסיר, מדוע לא נקבע, כמו שקבענו במקרים אחרים, שבמקרה
זה ממונים על הביצוע טר החקלאות וטר המסחר והתעסיה ביחד, או שטר
החקלאות צריך להורעץ בטר המסחר והתעסיה? נקודת המוצא שלי היא שלא
תמיד עושה זאת הטר, הוא מעביר את טמכותו לרשות המוסמכת, לפקיד מסויינת.

מר גלאס:

בחלקם אני יכול לאטר את דבריו של חה"כ
אזניה, דהיינו בנקודה זו שמבחינה
קונסטטוטיונית, מבחינת הנוהג הקונסטטוטיוני שאנו שואפים אליו,
אין זה רצוי טענין זה יבוא לידי ביטוי בחוק. הכנסת בשנת 1952 קיבלה
חוק המאפשר לממשלה להעביר את הטמכות של טר פלוני לטר אלמוני, הן
בנוסף לאותו טר והן במקומו, ודברים כאלה נעשו. הכנסת קיבלה חוק
בקטר עם נכי המלחמה בנאצים, הממונה על החוק היה טר הבטחון והממשלה
העבירה את הביצוע לטר האוצר. אני מודה שבזמנים קודמים היו מקרים
שבהם נאמר בחוק טעל תקנות אלה יחתמו ביחד טר המסחר והתעסיה וטר האוצר.
נדמה לי שזה היה בקטר לחוק לעידוד השקעות הון. אבל מאז הכנסת קיבלה
את התיקון לחוק המעבר אינני זוכר שהיו עוד מקרים כאלה.

מבחינה עניינית לממשלה יהיה יותר קל
בכל מקרה למחות את הקו המפריד בין תוצרת תעשייתית ותוצרת חקלאית
מובהקת. העניינים האלה יכולים לבוא להסדק קל בישיבת הממשלה. מסתבר
שבתוצרת מסויימת טיפל מקודם מטרד החקלאות אחר-כך התגבר התהליך
התעשייתי שהפעילו על אותה תוצרת והענין הזה עובר מבחינה עניינית למטרד
המסחר והתעסיה. הממשלה יכולה להחליט להעביר את ביצוע החוק מטר החקלאות
לטר המסחר והתעסיה. אני חושב שלעצם הענין מטרד החקלאות אינו מתנגד,
אבל אני טוען שמבחינה עניינית יהיה יותר קל אם זה יהיה בטמכות הממשלה.

פ. פרלסטיין:

בהתחשב עם דברי יועץ המטפטי טל מטרד
המסחר והתעסיה שנאמרו בישיבת הקודמת
(מצטט מתוך הפרוטוקול) אני מצטרף להצעת היו"ר.

היו"ר ב. אבניאל:

אני מציע שאנוכי וחה"כ פרלסטיין נשקול
עד השבוע הבא ואז נחליט.

טעיף 2

אין הערות

טעיף 3

אין הערות

טעיף 4

היו"ר ב. אבניאל:

אני רוצה להגביל את המבקר בזמן מסויים,
למשל שאיסור המבקר יינתן חוך 10
על-ידי-כך הייתי יוצר לחץ על המבקר
ימים, וזאת כדי למנוע סחבת.
שיזדרז.

מר גוטקלד:

היות וזהו חוק מסגרת הכולל גם תוצרת
טריה, שלגביה אין בעיות, אבל כולל
גם מוצרי תעסיה המחייבים לפעמים בדיקה מעבדתית יותר רצינית, אינני
יודע אם אפשר להגביל את המבקר בחקופה מסויימת.

פ. פרלסטיין:

לי נראה שהערת היו"ר צודקת, מטום שבמידה
מסויימת החוק מתחשב בזה. בענין הערה
כתוב טאם אין תשובה על ערה חוך 7 ימים מותר לייצא את הסחורה.

כלומר, אם המבקר פוסל סחורה מטויימת ולאחר הגשת הערעור אין חשובה חוץ 7 ימים, מותר לייצא סחורה זו למרות שהיא פסולה. מדוע, איפוא, לא יהיה מותר לאדם לייצא את סחורתו אם לא קיבל חשובה מהמבקר?

ב. אזניה: מקומו של ענין זה בסעיף 9.

מר רבינא: אני חושב שצריך להסכים לדרישה זו.

מר גלאס: אני מבקש לטקול שני דברים: יש הבדל בין אינסטאנציה שניה ואינסטאנציה ראשונה. ברור שהבדיקה הראשונה דורשת יותר זמן מאשר השניה. לכן יתחובה יחירה לזרז את הטיפול באינסטאנציה השניה לאחר שיט כל החומר לבדיקה. לא כן המצב בבדיקה באינסטאנציה ראשונה. אם יחבל החיקון הזה תחבל איזו אפליה מוזרה לגבי חוק לפיקוח על יצוא הצומח ומוצריו.

היו"ר ב. אבניאל: אם לא יינתן אישור בכתב זה בכלל לא יגיע לאינסטאנציה שניה. אינני אומר שזו תהיה המציאות, אבל חוק תמיד צריך לגדור בכדי למנוע כל מיני פרצות.

מר גלאס: אין כל תקדימים בטיטת הריטוי שלנו שאנו נגביל בזמן את שלטונות הריטוי.

מר גוטקלד: אנו הוצאנו חקנות ליצוא יין והכנסנו שתי בדיקות: בדיקה בעת הכנת היין בחביות, וזה כמה חודשים לפני היצוא ולפני הבדיקה השניה. אין, במקרה זה, אפשר לקבוע מועד מגביל?

ס. טורט: אפשר לקבוע את הזמן הסביר לגבי הסוגים השונים, וזה יוחקן בחקנות.

היו"ר ב. אבניאל: אינני מתנגד להצעה זו, לחייב את הטר לקבוע בחקנות את הזמן הסביר לגבי כל סוג.

ס. פרלשטיין: אני מתנגד לפסקה "ובין שהם מחוץ לשירות המדינה" בסעיף 4 (ב).

היו"ר ב. אבניאל: האם אין פה ענין של סודיות מוחלטת?

מר גלאס: לא תהיה התנגדות להכניס זאת. אטר להערת חה"כ פרלשטיין אני רוצה לציין שלפעמים יש צורך לשלוח את המוצר לבדיקה במעבדה שאיננה ברשות המדינה.

ס. פרלשטיין: אפשר לקבוע בסעיף 4 (ב) שהכוונה היא למוסדות מדעיים.

מר גלאס: אולי אפשר להכניס סייג על-ידי הוספת המילה "ובלבד שאינו עוסק בעצמו ביצוא חוצרת מן החי". יכול להיות מומחה פרטי שאינו בבחינת מוסד.

היו"ר ב. אבניאל: אפשר להוסיף שהמבקר ושאיי להעזר באנשים שהם מחוץ לשירות המדינה אם המדובר הוא במומחה הדרוש לכך בחנאי שאין לו במוסדות מקצועיים מדעיים כל קשר עסקי עם היצוא הנדון.

ב. אזניה: בסעיף 4 (ג) אפשר להכניס את ענין המועד המגביל.